

IN MEMORIAM

Dr Slavko Mužinić



Na dan 20. decembra 1972. godine, umro je u svojoj 66. godini osnivač i prvi glavni i odgovorni urednik našega lista »Ribarstvo«, Dr Slavko Mužinić. Smrt je otela prvog pionira savremenog jugoslovenskog morskog i slatkovodnog ribarstva, jednog od prvih doktora ribarskih nauka u nas. Bio je vrstan ribarstveni biolog i ekolog, ihtiolog velike širine, kome nije bilo premca.

Po završetku studija biologije na Beogradskom Univerzitetu, kod prof. Dr Siniše Stankovića, i izrade doktorske disertacije kod prof. Dr Ehrenbauma, direktora ribarsko biološkog Instituta u Hamburgu, Dr S. Mužinić dolazi već 1935. godine na rad kao referent za ribarstvo u Ministarstvo poljoprivrede bivše Jugoslavije, da bi već 1936. godine formirao Otek za ribarstvo i postao njegov prvi šef. 1940. godine osniva prvu naučno istraživačku Ustanovu za slatkovodno ribarstvo Jugoslavije — Centralni Zavod za ribarstvo u Beogradu, čiji je i prvi direktor.

Dr Mužinić, zahvaljujući svojim organizatorskim sposobnostima i naučnim kvalitetima, razvija naučno istraživački rad u sklopu Centralnog Zavoda za ribarstvo, te osniva odmah i terenske laboratorije, sa već stručno i naučno obrazovanim kadrovima. Među prvima takvim laboratorijama podignuta je i opremljena neposrednim zalaganjima Dr Mužinića i ribarsko biološka laboratorija na Dojranskom jezeru, a puno pažnje je posvetio razvoju i materijalnoj opremljenosti Hidrobiološkog Zavoda u Ohridu i njegovom mrežistištu za uzgoj ohridske pastrmke u svrhu poribljavanja Ohridskog jezera.

Široka je bila delatnost Dr Mužinića za sve vreme njegovoga rada u slatkovodnom ribarstvu Jugoslavije. Pun entuzijazma i ljubavi za unapređenje ribarstva, postavlja ozbiljne temelje ne samo nauci, već i ribarskoj službi i praksi i odmah pristupa izradi savremenog ribarskog zakonodavstva, sa svim pratećim propisima koji postaju osnova za unapređenje i razvoj jugoslovenskog slatkovodnog ribarstva. Zakon o slatkovodnom ribarstvu bivše Jugoslavije iz 1937. godine je njegovo delo, koje je visoko ocenjeno i u zemlji i u susednim podunavskim zemljama.

Dugi niz godina, samo sa jednim stručnim saradnikom i pomoćnom službom, organizuje ribarstvo u svim banovinama, formira Centralni fond za unapređenje ribarstva, kao i banovinske fondove, koji postaju osnovna materijalna baza, za ne samo unapređenje ribarstva, već, u mnogo većoj meri, kao izvor iz koga su se po njegovoj zamisli i izboru školovali prvi stručni ribarski kadrovi, od ribarskog tehničara do doktora ribarskih nauka. I danas je još mnogo onih koji su stipendirani i školovani iz Centralnog fonda za unapređenje ribarstva, koji su eminentni jugoslovenski ribarski stručnjaci, naučnici pa i eksperti za ribarstvo F. A. O.

Sa retkim talentom za organizaciju poslova i realizaciju postavljenih zadataka, Dr Slavko Mužinić neumorno radi na organizaciji i ekonomskom podizanju ribarskog zadrugarstva, na izgradnji prvih mrestilišta i ribogojilišta za uzgoj pastrmke, podizanju malih ribnjaka u pojedinim banovinama, a zaštitu i unapređenje ribarstva na svim slatkim vodama Jugoslavije vodi preko posebno organizovane službe.

Dr Mužinić je bio inicijator ostvarenja stručne ribarske saradnje na polju zaštite i unapređenja ribarstva na reci Dunav sa svim podunavskim

zemljama, te 1938. godine u Beogradu organizuje prvu Konferenciju podunavskih zemalja po pitanjima ribarstva i ribolova na Dunavu, sa čijeg zasedanja donete odluke su kasnije već 1939. i 1940. godine dovele do zaključenja Konvencija o ribolovu između Jugoslavije i Mađarske, kao i Jugoslavije i Bugarske.

Posebnu pažnju Dr Mužinić je posvetio pitanju propagiranja ribarstva uopšte, a naročito sportskog ribolova, te sa svojim najbližim saradnicima organizuje prve izložbe ribarstva, u Beogradu I Zemaljsku izložbu slatkovodnog ribarstva 1937. godine na Beogradskom Sajmištvu, a istu takvu izložbu u 1939. godini organizuje u Nišu.

Rad Dr Mužinića se ne iscrpljuje samo u navedenim ostvarenjima. On intenzivno radi na unapređenju uzgoja riba na ribnjacima, te iz te oblasti referiše i svoj rad na Međunarodnom Limnološkom Kongresu, održanom u Beogradu 1934. godine. Propagira veću potrošnju ribe, kao čovečije hrane i za te svrhe štampa svoju knjigu: *Riba kao čovečija hrana* (1934. — Zagreb).

Velika je zasluga Dr Mužinića po pitanju organizacije štampanja i izdavanja stručne i naučne literature iz oblasti ribarstva, koje u tom periodu skoro da nije ni bilo u Jugoslaviji. Sa prof. Dr Sinišom Stankovićem, prof. J. Plančićem, M. Ristićem i drugim saradnicima, osniva ribarsku književnu zadrugu 1938. godine u Beogradu, čiji je osnovni cilj i zadatak bio, da organizuje i izdaje, štampa stručnu i naučnu ribarsku literaturu, kao i časopis »Ribarstvo«, stručni list za unapređenje svih grana slatkovodnoga ribarstva. Ovaj list izlazio je pod njegovim uredništvom sve do početka rata 1941, kada je prestao da izlazi, da bi se ponovo pojavio u socijalističkoj Jugoslaviji, odmah nakon rata, te i danas izlazi.

Dr Slavko Mužinić bio je i vrlo plodan kao pisac stručnih članaka, radova i naučnih dela, i to kako iz problematike morskog, tako i slatkovodnog ribarstva. Bio je veoma inteligentan, inventivan, lucidan i visoko obrazovan čovek, koji je tečno govorio i vladao nemačkim, italijanskim i francuskim jezikom, a krasio ga je nivo opšte kulture iznad proseka. Bio je pristupačan, društven i divan čovek, te je zato bio i od saradnika veoma cenjen i voljen.

Posebna briga Dr Mužinića bio je problem socijalnog i zdravstvenog osiguranja naših ribara, za koji se je zalagao i postavio osnovne teze i predloge u projektu Zakona o osiguranju ribara. Tu svoju zamisao dao je kao koncepciju u svome radu: »Problem osiguranja naših ribara«, štampanom u broju 1—2 časopisa Ribarstva (godina III — 1940).

Poslije oslobođenja dr Slavko Mužinić ima velike zasluge za plasman jugoslavenske ribe, naročito linjaka na talijansko tržište. Na tom poslu je godinama surađivao sa Poslovnim udruženjem slatkovodnog ribarstva i svim jugoslavenskim proizvođačima ribe.

Ovako ogromni zahvat na organizovanju i unapređenju slatkovodnog ribarstva Jugoslavije na savremenim stručnim i naučnim osnovama, mogao je za relativno kratak vremenski period da realizuje samo čovek velikog formata sa svim svojim lepim i dobrim osobinama, kao što je bio Dr Slavko Mužinić. Slatkovodno ribarstvo Jugoslavije za sve što je učinio Dr Mužinić, može mu se odužiti samo na ovaj način skromnog priznanja i zahvalnosti kao pioniru razvoja savremenog slatkovodnog ribarstva u našoj zemlji. Nećemo Te zaboraviti, dragi Slavko!

Mihajlo Đ. Ristić